

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Сергеєнко О.М.

01 вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИЧНА ФОЛЬКЛОРИСТИКА

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво естради» «Звукорежисура» «Спів» «Інструментальне виконавство за видами»
Статус дисципліни	Вибіркова

Київ - 2025

Робоча програма навчальної дисципліни **«МУЗИЧНА ФОЛЬКЛОРИСТИКА»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми **«Музичне мистецтво естради»**, **«Звукорежисура»**, **«Спів»**, **«Інструментальне виконавство за видами»**

Розробник:

Супрун Олена Володимирівна - доктор філософії

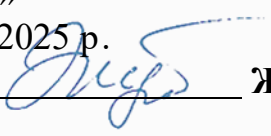
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
«Мистецтво співу»

Протокол №1 від 27 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри **Кочерга А.І.**

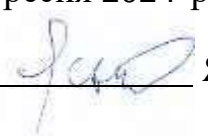
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
«Музичне мистецтво естради»

Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедрою **Ж.Л. Карпенко-Боднарук**

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
«Інструментальне виконавство» (за видами)

Протокол № 1 від 01 вересня 2024 р.

Завідувач кафедри **Ясько О.А.**

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1, 2-й	1, 2-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Змістових модулів - 3	II, III	
Тижневих годин групових занять для денної форми навчання: 2, 3 семестри - 2 години на тиждень	Групові:	
	Денна Всього - 64 Лекційні - 32 Семінарські - 2 Практичні - 30	Заочне Всього – 18 Лекційні – 6 Семінарські – 2 Практичні – 8
Форма підсумкового контролю: 2, 3 семестри – диференційовані заліки	Самостійна робота:	
	Денне - 56	Заочне - 82

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни. Метою навчальної дисципліни «Музична фольклористика» є набуття студентами теоретичних знань з музично-історичного розвитку музичного фольклору з подальшим їх застосуванням у практичній творчій діяльності. Збагачення загального культурного рівня студентів, розвиток їх музично-естетичного смаку, сприяння розвитку професійних навичок.

Предмет вивчення дисципліни є: складові народної музичної творчості України.

Завдання дисципліни: формування стійкого пізнавального інтересу до вокального мистецтва; формування системи знань про основні жанри і форми української музичної народної творчості; вивчення українського музичного фольклору як комплексної системи прояву народної творчості; розвивати художнє мислення; підвищувати загальний культурний та професійний рівень студентів.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Музична фольклористика» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 9. Теорія музики.

ОК 12 Історія світової музики.

4. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво естради» / «Спів» / «Інструментальне виконавство за видами» вивчення

навчальної дисципліни «Музична фольклористика» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	ПРН 5
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН 8
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

Для ОП «Звукорежисура»

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію та сценарій аудіального відтворення	ПРН 5
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15

Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох	ПРН 17
---	--------

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Музична фольклористика»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	ПРН 5
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН 8
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

Для ОП «Звукорежисура»

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію та сценарій аудіального відтворення	ПРН 5

Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох	ПРН 17

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Музична фольклористика» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності (ЗК — загальні, СК — спеціальні):

Шифр	Назва компетентності	Дескриптори НРК				ПРН
		Знання Зн1 Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1 Розв’язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Автономія та відповідальність АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	
	Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.				ПРН 3, 4, 5, 7, 8, 15, 17
загальні (ЗК)						
ЗК1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.	Зн1	Ум1	К1	АВ3	ПРН 3, 4, 7, 8, 15, 17
ЗК2	Зання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, 4, 5, 7, 8, 15, 17
ЗК3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, 4, 5, 7, 8, 15, 17
ЗК8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, 4, 5, 7, 8, 15, 17
ЗК17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, 4, 5, 7, 8,

	і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.					15, 17
спеціальні (СК)						
СК2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, 4, 5, 15
СК5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, 4, 5, 7, 8, 15, 17
СК9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, 4, 7, 8
СК13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, 4, 5, 7, 8, 15, 17
СК17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, 7, 15, 17
СК18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4, 8, 17
спеціальні (СК) для ОП «Звукорежисура»						
СК2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській та звукорежисерській діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, 4, 5, 15

СК5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, 4, 5, 7, 8,
СК9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, 4, 7, 8
СК13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, 4, 5, 7, 8, 15, 17
СК17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної, звукорежисерської діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, 7, 15, 17
СК18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, звукорежисурі та музичному мистецтві	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4, 8, 17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання освітнього компоненту є: 3

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу під час проведення аудиторних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач вищої освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами, управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем вищої освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем вищої освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час аудиторних занять.

Семінарський контроль знань.

Семінарські заняття виконують такі основні функції:

формулюють дидактичні цілі заняття: навчальну, виховну і розвивальну):

- навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);
- розвивальну (розвиток логічного мислення здобувачів вищої освіти, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
- виховну (патріотичне виховання, виховання економічної, екологічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення освітнього компоненту та до фаху, тощо);
- діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння здобувачами навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання) та ін.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем вищої освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов’язковим контролем якості засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувача вищої освіти проблематики завершеної частини навчального освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних занять і оцінюється сумою набраних балів. При виставленні балів за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- рівень знань на семінарських заняттях;
- опрацювання навчального матеріалу з освітнього компоненту, передбачений для самостійного засвоєння;
- індивідуальні завдання

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля підсумовуються.

Контроль засвоєння змістового модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем. До контролю змістового модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Семінарське заняття форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію за попередньо визначеними темами, до котрих здобувачі вищої освіти готуються вдома. Семінари мають поглибити, розширити і закріпити знання здобувачів вищої освіти, збагатити їх кругозір, навчити їх мистецтва ведення дискусії та глибокого наукового аналізу явищ, що вивчаються. Викладач на семінарському занятті здійснює контроль за самостійною роботою здобувачів вищої освіти, дає можливість їм не лише висловити свої знання в усній формі, але й апробувати їх. Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних

кабінетах з однією академічною групою. Перелік тем семінарських занять визначається робочою програмою освітнього компоненту.

Форми підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти:

Диференційований залік – II, III семестри.

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми освітнього компоненту й доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедри.

Здобувач вищої освіти який за результатами модульного контролю отримав незадовільну оцінку зобов'язаний перездати відповідний модуль до початку наступного модульного контролю.

Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача вищої освіти.

Диференційований залік

– здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовий модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді відповідей на питання білетів та додаткових питань з тем відповідного модуля, а також усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

МОДУЛЬ 1						
Змістовий модуль 1 Т1,2,3,4,5	СР	Змістовий модуль 2 Т6,7,8	СР	СЗ	МК Д.З.	всього
30 балів	10 балів	25 балів	10 балів	5	20 балів	100 балів

МОДУЛЬ 2			
Змістовий модуль 3 Т9,10,11,12,13,14,15, 16	СР	МК Д.З.	всього
60 балів	20 балів	20 балів	100 балів

Оцінювання видів навчальної діяльності

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2	
	Кількість	Максимальн акількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальн акількість балів (сумарна)
Практична робота	7	35	6	30
Фронтальне опитування	1	5	1	5
експрес-опитування по темі заняття	2	10	4	20
Есе (інформаційна доповідь)	1	5	1	5
Семінарське заняття - презентації результатів виконаних завдань та Досліджень	1	5		
Самостійна робота	4	20	4	20
Диференційований залік - тестування	1	20	1	20
	17	100	17	100

Система бальних оцінок за темами вивчення змістового модулю оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**. Кількість балів за роботу за практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдання та демонстрація знань під час опитування;
- підготовка доповідей;
- робота на семінарських заняттях;
- виконання завдань самостійної роботи

За особливу творчу активність нараховуються додаткові бали. За пропуск занять без поважної причини або непідготовлені домашні завдання кількість балів знижується:

Нарахування заохочувальних балів (+)

1. Відвідування занять протягом семестру.

+ 5 балів

2. Творча активність, направлена на пошук та опрацювання + 5 балів
додаткової літератури, різних медійних матеріалів для більш
поглибленого опрацювання теми, що вивчається у певному
модулі. Участь в тематичній конференції або спеціалізованій
олімпіаді й отримання призових місць.

Штрафні бали (-)

1. Відсутність на заняттях без поважних причин. -5 балів
2. Здача модульних та самостійних робіт пізніше призначеного -5 балів
терміну.
3. Не виконання студентом завдань з самостійної роботи -5 балів

Усне опитування, практичне завдання	Критерії оцінювання для поточного контролю за п'ятибальною системою
«5»	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, має глибокі і міцні знання, виявляє елементи творчого підходу, практичного втілення теоретичних знань при виконання практичних завдань. Використовує основну та додаткову літературу. Конспект в повному обсязі.
«4»	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, аналізує вивчений матеріал, практично втілює при виконанні практичних завдань. Використовує основну літературу. Конспект в повному обсязі.
«3»	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст, частково аналізує, використовує при виконанні практичних завдань. Використовує основну літературу. В конспекті відсутній матеріал 2-3 тем.
«2»	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів. При виконанні практичних завдань правильно відтворює близько половини навчального матеріалу. Іноді використовує літературу. Конспектування фрагментарне.
«1»	Частково володіє навчальним матеріалом. Не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та при виконанні практичних завдань. Допускає суттєві помилки. Літературою не користується. Конспектування несистематичне. Відсутній матеріал половини тем.

Оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Оцінювання семінарських занять здійснюється під час поточного контролю. Робочою програмою передбачено *в кожному модулі проведення одне семінарське заняття*. За роботу на семінарському занятті здобувач отримує *від 1 до 5 балів*.

Вимоги до оцінювання семінарських занять:

- відповідність змісту виступу здобувача вищої освіти до змісту питань, що обговорювалися на семінарі;
- активність здобувача вищої освіти на семінарському занятті;
- уміння вести дискусію;
- толерантність при веденні дискусії;
- обґрунтованість власних суджень;
- посилення при дискусії (виступах) на першоджерела;
- вміння використовувати теоретичні знання для розв'язання вузлових проблем, практичних задач тощо;
- вміння використовувати матеріал попередніх курсів під час роботи на семінарському занятті;
- вміння використовувати наочні наявні засоби;
- вміння використовувати мультимедійні засоби навчання та інші комп'ютерні технології;
- вміння робити презентацію з вибраної теми з використанням комп'ютерних технологій;
- вміння представити результати самостійної творчої роботи

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	виставляється, якщо здобувач вищої освіти активно працює протягом усього семінарського заняття, дає повні відповіді на запитання викладача у відповідності з планом заняття і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, знання відповідної літератури, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з даної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, здатний робити самостійні узагальнення й висновки.
4	виставляється за умови дотримання таких вимог: здобувач вищої освіти активно працює протягом семінарського заняття, питання висвітлені повно, викладення матеріалу логічне, обґрунтоване, з посиланнями на відповідні джерела, висвітлення питань завершене висновками, здобувач вищої освіти виявив аналітичні вміння, але у відповідях допущені неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу.

3	виставляється в тому разі, коли здобувач вищої освіти у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу та навчальної літератури, намагається аналізувати явища й факти, робити певні висновки. Але на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні матеріалу.
2	виставляється в разі, коли здобувач вищої освіти виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення.
1	здобувач вищої освіти не розкрив поставлені питання, допускає суттєві помилки при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок при відповіді.

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Засоби контролю самостійної роботи та методика його проведення обираються викладачем навчального освітнього компоненту. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача освіти.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів вищої освіти;
- виховання самостійності, відповідальності та організованості;
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації;
- опанування здобувачами елементів методики наукових досліджень;
- підготовка до семінарських занять.

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачем вищої освіти за виконання чотирьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності здобувачів вищої освіти з навчального освітнього компоненту.

Здобувач вищої освіти може набрати **максимум 20 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля. Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- виконання науково-дослідних завдань
- рефлексивний контроль

- індивідуальні співбесіди
- колоквіум

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням. У підготовці до самостійної роботи вивчає методичну та
4	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, володіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.
3	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки
2	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст завдань.
1	Завдання практично не виконане, здійснені лише окремі необхідні дії, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення.

Критерії оцінювання тестового завдання:

«відмінно» – здобувач вищої освіти вирішив 95-100 % із запропонованого набору тестових завдань;

«добре» – здобувач вищої освіти вирішив 80-94 % із запропонованого набору тестових завдань;

«задовільно» – здобувач вищої освіти вирішив 60-79 % із запропонованого набору тестових завдань;

«незадовільно» – здобувач вищої освіти вирішив менше, чим 60 % із запропонованого набору тестових завдань.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Диференційований залік

Здобувач освіти допускається до модульного контролю знань у вигляді диференційованого заліку, якщо за поточний контроль *мінімальна кількість балів становить 17 балів, максимальна кількість балів – 80 балів*

Оцінювання диференційованого заліку відбувається *за 20-бальною шкалою*.

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку *за 100-бальною* шкалою, яка розраховується як середньозважене оцінок: за поточну, самостійну роботу та диференційований залік.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю Семестрові диференційовані заліки.

Зміст завдань модульного контролю знань здобувачів вищої освіти має на меті перевірити рівень підготовки з освітнього компоненту «Сучасні музичні стилі», яка передбачає:

- Сформулювати у здобувачів вищої освіти систему знань про основні етапи стильового розвитку сучасної світової музики, стильову специфіку та закономірності.
- Ознайомити здобувачів вищої освіти з творчістю сучасних музикантів, представників різних стильових напрямлень.
- Дати здобувачам освіти уявлення про специфіку стильового розвитку сучасного музичного мистецтва, про його окремі жанри і види.
- Виробити у здобувачів вищої освіти вміння слухати, аналізувати та характеризувати музику представників різних стильових напрямлень сучасності.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- усне та/або письмове опитування;
- тестування.

Шкала оцінювання модульного контролю знань Диференційований залік

Критерії оцінювання	бали модульного контролю знань
«відмінно» Здобувач вищої освіти повністю оволодів теоретичним і практичним матеріалом освітнього компоненту. Робить власні висновки, аналізує вивчений матеріал, самостійно оцінює явища, факти, виявляючи при цьому особисту позицію. Використовує додаткову літературу, періодику. Здобувач вищої освіти вирішив 95-100 % із запропонованого набору тестових завдань;	15 – 20
«дуже добре» Здобувач вищої освіти володіє вивченим матеріалом на достатньому рівні.	12 – 14
Аналізує матеріал, наводить власні приклади, але не завжди впевнено і точно. Самостійно готує практичні завдання, але має потребу в консультації викладача. Здобувач вищої освіти вирішив 87-94 % із запропонованого набору тестових завдань;	

«добре» Здобувач вищої освіти повністю опрацював програму за семестр та деяку кількість літератури, засвоїв навчальний матеріал, досить повно аналізує художньо-образний зміст твору, але не чітко формулює власні думки та має стандартне мислення, йому бракує власних узагальнень, асоціацій, висновків Здобувач вищої освіти вирішив 80-86 % із запропонованого набору тестових завдань;	8 – 11
«задовільно» Здобувач вищої освіти засвоїв менше половини навчального матеріалу, але виявляє знання і розуміння основних питань теми і здатен поверхово аналізувати вивчений матеріал та відтворювати практичні завдання з помилками. Плується в термінології. Здобувач вищої освіти вирішив 60-79 % із запропонованого набору тестових завдань	5 – 7
«достатньо» Здобувач вищої освіти в дуже обмеженому обсязі знає навчальний матеріал (теоретичний і музичний); виявляє елементарні навички та знання музичної термінології, має здатність лише до репродуктивного мислення. Припускається помилок у знанні музичного матеріалу, демонструє бідний словниковий запас. Здобувач вищої освіти вирішив 50-59 % тестових завдань	2 – 4
«не задовільно» Здобувач вищої освіти не засвоїв навчальний матеріал. Не усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності. Потребує повторного вивчення курсу. Здобувач вищої освіти вирішив менше, чим 50% із запропонованого набору тестових завдань	1

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**.

Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на заняттях та на підсумковому модульному контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної освітнього компоненту. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння освітнього компоненту.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре
64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо

35-59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного перекладання
0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6. 1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Фольклор українського народу. Календарно-обрядовий фольклор.

Тема 1. Поняття про музичний фольклор. Класифікація музичного фольклору.

Роль первісного мистецтва у зародженні фольклору. Фольклор, його загальні та музичні особливості. Проблеми класифікації (рід, жанр, тематична група).

Тема 2. Пісні зимового календаря.

Походження і розвиток пісень зимового календаря. Тематика новорічних пісень та їх різновиди, відмінності між колядками і щедрівками. Структура колядок та щедрівок. Особливості виконання колядок та щедрівок.

Тема 3. Весняні обрядові пісні.

Походження весняних обрядових пісень. Різновиди весняних обрядових творів. Зміст весняних танків і пісень. Музичні особливості: форма, мелодика, ладова будова, метро-ритм.

Тема 4. Русальні пісні. Купальські та петрівчані пісні.

Походження русалій. Зміст русальних обрядів та ігор (обряд «куст», проводи русалок). Музичні особливості русальних пісень, типи їх наспівів (двосегментні, двосегментні з приспівом, трисегментні). Походження царинних пісень.

Шляхи походження купальських обрядів. Побутування у народному календарі петрівчаних пісень. Особливості тематики купальських та петрівчаних пісень. Загальна характеристика народної обрядовості літньої пори. Музичні особливості пісень літнього циклу (4 типи).

Тема 5. Жнивні пісні.

Походження жнивних пісень, їх класифікація та зміст. Музична характеристика жнивних пісень. Пісні на косовиці, їх зміст та музичні особливості.

Змістовий модуль 2. Родинно-обрядові пісні.

Тема 6. Родинно-обрядові пісні. Весільні пісні.

Історія розвитку весільних пісень. Хід весільного обряду (три частини та їх специфіка). Ролі учасників весілля, функції хорів (епічна, драматична, режисерська, інтермедійна). Тематика весільних пісень. Музичні особливості весільних пісень.

Гуртове виконавство на весіллі. Необрядові пісні на весіллі (три групи: а) танцювальні, б) гумористичні, в) побутові ліричні та балади). Роль інструментальної музики у весільному обряді, функції оркестру.

Тема 7. Родильні та хрестильні пісні.

Загальна характеристика пісень, що виконувалися при народженні дитини та на хрестинах.

Тема 8. Голосіння.

Поховальні вірування і звичаї. Характеристика жанру голосінь (виникнення, імпровізаційний характер, відсутність віршової форми, невеликий діапазон, низхідний напрямок мелодики, залежність ритміки від словесних акцентів).

Модуль 2.

Змістовий модуль 3. Український пісенний епос та лірика

Тема 9. Необрядовий фольклор. Епос як необрядовий рід фольклору. Думи. Історичні пісні.

Загальна характеристика епосу, його класифікація. Дума як найвизначніший жанр українського народного епосу. Народні назви жанру «дума» (пісні про старовину, козацькі притчі, запорозькі псалми, лицарські пісні). Внесок М. О. Максимовича у фольклористику Тематика дум. Музичні особливості дум (форма, імпровізаційність, ладові основи, залучення інструментального супроводу). З історії виконавства дум. Видатні кобзарі та лірники. Тематична специфіка історичних пісень, їх класифікація за тематикою (4 класи: з конкретно- історичною підосновою, з загально-історичною підосновою, з соціально- побутовою підосновою, з соціальною класовою підосновою). Етапи розвитку історичних пісень. Музичні ознаки та особливості виконання.

Тема 10. Лірико-епічні пісні. Балади. Співанки-хроніки.

Визначення балад, їх класифікація за змістом (фантастичні і легендарні, сімейні і любовні драми, з історичною підосновою, соціально-побутові). Виконавські стилі (епічний, пісенний, протяжний). Тематика й музичні особливості співанок-хронік.

Тема 11. Лірика. Козацькі, чумацькі пісні. Рекрутські та солдатські пісні.

Лірика як необрядовий рід фольклору, його особливості. Відмінності між народною лірикою і лірикою авторською. Два стилі виконання (одноголосий і багатоголосий). Класифікація лірики (суспільно-побутові та побутові пісні). Зміст та музичні ознаки козацьких пісень. Історія зародження чумацьких пісень. Мелодика та ладові особливості чумацьких пісень. Походження, зміст і побутування рекрутських і солдатських пісень.

Тема 12. Родинно-побутові пісні.

Загальна характеристика, тематика, вікова циклізація, музично-виконавські риси родинно-побутових пісень.

Дитячий фольклор. Загальні особливості дитячого фольклору. Колискові пісні, їх музичні особливості. Значення колискових пісень.

Жартівливі, сатиричні пісні. Танцювальна пісенність: коломийки, частушки. Походження жартівливих і сатиричних пісень, їх загальна характеристика. Засоби гумору у текстах пісень. Загальна характеристика танцювальних пісень, їх музичні особливості та виконання. Загальні відомості про коломийки і частушки.

Тема 13. Народна музика інструментальної традиції.

Народна інструментальна музика як рід фольклору. Три групи сучасної народної інструментальної музики (кобзарсько-лірницьке мистецтво, музика “до танцю”, нетанцювальна музика). Індивідуальні й ансамблеві інструменти. Значення народної інструментальної музики в українській музичній культурі.

Тема 14. Українські народні танці.

Походження танцювального мистецтва. Історичний розвиток народного танцю. Класифікація (коломийки, частушки та пісні з пританцівками; побутові танці) та коротка характеристика українських народних танців.

Тема 15. Пісні-романси.

Пісня-романс як жанр усно-писемної культури. Історія виникнення. Роль кантів у становленні пісні-романсу. Класифікація жанрових зразків (пісні-романси фольклорного складу, пісні-романси літературно-мистецького складу). Внесок М. В. Лисенка та його послідовників у розвиток українського класичного романсу.

Тема 16. Народнопісенна творчість ХХ ст. Стрілецькі та повстанські пісні.

Авторська пісня.

Історія походження стрілецьких пісень та їх доля у часи колишнього СРСР. Зміст, засоби поезики, музична характеристика стрілецьких пісень. Виникнення повстанських пісень. Зміст та музичні ознаки повстанських пісень. Значення стрілецької та повстанської пісенності. Витоки української авторської пісні. Етапи її формування, роль фестивального руху. Жанрово-стильові ознаки авторської пісні. Відомі представники української авторської пісні.

6. 2. Структура навчальної дисципліни

ТЕМА	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Всього	У тому числі					Всього	У тому числі				
		лекції	семінари	Практ.	Індивід. роб.	Самос. робота		Лекції	семінари	Практичні	Індивід.	Самос. робота
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Фольклор українського народу. Календарно-обрядовий фольклор												
Тема 1. Поняття про музичний фольклор. Класифікація музичного фольклору.	6	2				4	6	1			5	
Тема 2. Пісні зимового календаря.	8	2		2		4	8	1			7	

Тема 3. Весняні обрядові пісні.	8	2		2		4	8	1				7
Тема 4. Русальні пісні. Купальські та петрівчані пісні.	8	2		2		4	8	1				7
Тема 5. Жнивні пісні.	8	2		2		4	8	1				7
Змістовий модуль 2. Родинно-обрядові пісні.												
Тема 6. Родинно-обрядові пісні. Весільні пісні.	8	2		2		4	8	1				7
Тема 7. Родильні та хрестильні пісні.	7	2		2		3	7					7
Тема 8. Голосіння.	7	2		2		3	7					7
Семінарське заняття			2						2			
Диференційований залік												
Разом за модуль 1	60	16	2	14		30	60	6	2			52
Модуль 2												
Змістовий модуль 3. Український пісенний епос та лірика.												
Тема 9. Необрядовий фольклор. Епос як необрядовий рід фольклору. Думи. Історичні пісні.	8	2		2		4	8					8
Тема 10. Ліріко-епічні пісні. Балади. Співанки-хроніки.	8	2		2		4	8			1		7
Тема 11. Лірика. Козацькі, чумацькі пісні. Рекрутські та солдатські пісні.	8	2		2		4	8			1		7
Тема 12. Родинно-побутові пісні.	8	2		2		4	8			1		7
Тема 13. Народна музика інструментальної традиції.	6	2		2		2	6					6
Тема 14. Українські народні танці.	6	2		2		2	6			1		5
Тема 15. Пісні-романси.	6	2		2		2	6			1		5
Тема 16. Народнопісенна творчість XX ст. Стрілецькі та повстанські пісні. Авторська пісня.	6	2		2		4	6			1		5
Диференційований залік												
Разом за модуль 2	60	16		16		26	60			10		52
Усього:	120	32	2	30		56	120	6	2	10		102

7. Аудиторна робота

Теми	денна форма		заочна форма	
	лекційні/СЗ	практичні	лекційні/СЗ	практичні
Тема 1. Поняття про музичний фольклор. Класифікація музичного фольклору.	2		1	
Тема 2. Пісні зимового календаря.	2	2	1	
Тема 3. Весняні обрядові пісні.	2	2	1	
Тема 4. Русальні пісні. Купальські та петрівчані пісні.	2	2	1	

Тема 5. Жнивні пісні.	2	2	1	
Тема 6. Родинно-обрядові пісні. Весільні пісні.	2	2	1	
Тема 7. Родильні та хрестильні пісні.	2	2		
Тема 8. Голосіння.	2	2		
Семінарське заняття	2		2	
Тема 9. Необрядовий фольклор. Епос як необрядовий рід фольклору. Думи. Історичні пісні.	2	2		
Тема 10. Ліріко-епічні пісні. Балади. Співанки-хроніки.	2	2		1
Тема 11. Лірика. Козацькі, чумацькі пісні. Рекрутські та солдатські пісні.	2	2		1
Тема 12. Родинно-побутові пісні.	2	2		1
Тема 13. Народна музика інструментальної традиції.	2	2		
Тема 14. Українські народні танці.	2	2		1
Тема 15. Пісні-романси.	2	2		1
Тема 16. Народнопісенна творчість ХХ ст. Стрілецькі та повстанські пісні. Авторська пісня.	2	2		1
Усього:	32	30	8	10

6. 3. Самостійна робота

Теми	денна форма	заочна форма
Тема 1. Поняття про музичний фольклор. Класифікація музичного фольклору.	4	5
Тема 2. Пісні зимового календаря.	4	7
Тема 3. Весняні обрядові пісні.	4	7
Тема 4. Русальні пісні. Купальські та петрівчані пісні.	4	7
Тема 5. Жнивні пісні.	4	7
Тема 6. Родинно-обрядові пісні. Весільні пісні.	4	7
Тема 7. Родильні та хрестильні пісні.	3	7
Тема 8. Голосіння.	3	7
Тема 9. Необрядовий фольклор. Епос як необрядовий рід фольклору. Думи. Історичні пісні.	4	8
Тема 10. Ліріко-епічні пісні. Балади. Співанки-хроніки.	4	7
Тема 11. Лірика. Козацькі, чумацькі пісні. Рекрутські та солдатські пісні.	4	7
Тема 12. Родинно-побутові пісні.	4	7
Тема 13. Народна музика інструментальної традиції.	2	6
Тема 14. Українські народні танці.	2	5
Тема 15. Пісні-романси.	2	5
Тема 16. Народнопісенна творчість ХХ ст. Стрілецькі та повстанські пісні. Авторська пісня.	4	5
Усього:	56	102

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи.

Самостійна робота є важливим елементом системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу. Проводиться з метою закріплення, розширення та поглиблення нових знань. Викладач допомагає відпрацювати теоретичний та практичний матеріал, дає конкретні вказівки щодо обсягів, напрямів самостійної роботи.

Самостійна робота студентів з дисципліни «Музична фольклористика» включає:

- Вивчення тематичного матеріалу, читання конспекту лекцій, опрацювання літературних джерел, інтернет ресурсів, аналіз з фіксуванням висновків в зошиті з дисципліни;
- Слухання музичних прикладів, відвідування театральних вистав, концертів, перегляд відеозаписів.

Самостійна робота носить систематичний характер є обов'язковою. Формування та розвиток навичок самостійної діяльності студента передбачає:

- Аналіз та синтез
- Самоконтроль та самооцінка
- Активність

Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни «Музична фольклористика» визначається її робочою програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота студента проявляється в опрацюванні спеціальної літератури, в умінні вільно орієнтуватися у тематичному матеріалі, жанрах, проводити самоаналіз власної практичної роботи.

Системний аналіз народної пісні:

- жанрові ознаки та музичні особливості (українських народних пісень, танців, інструментальної музики).
- Тематика
- Ритміка
- Форма
- Метод розвитку
- Ладо-інтонаційна будова
- Особливості виконання

Самоаналіз власної практичної роботи.

- Інформація про твір.
- Досвід виконавських, музичнокритичних, наукових та інших трактувань твору
- Художній простір музичних творів та музична мова. Задум та музична ідея
- Аналіз музично-інтонаційної будови твору.

- Власний інтонаційний пошук та оновлення музичного сприйняття твору.
- Власна стильова інтонація твору.
- Висновки

Теми семінарських занять

Тема 1 Фольклор українського народу. Календарно-обрядовий фольклор

- Поняття про музичний фольклор. Класифікація музичного фольклору.
- Пісні зимового календаря.
- Весняні обрядові пісні.
- Русальні пісні. Купальські та петрівчані пісні.
- Жнивні пісні

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31

Тема 2. Родинно-обрядові пісні.

- Родинно-обрядові пісні. Весільні пісні.
- Родильні та хрестильні пісні.
- Голосіння.

Література: 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 17, 18, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 29

9. Методи навчання

1. Лекція.
2. Бесіда.
3. Демонстрація і обговорення аудіо – і відео- матеріалів.
4. Аналіз.
5. Пошуковий.
6. Творчий.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Технічні засоби:

аудіо-система для відтворення музичних записів.

Обладнання:

фортепіано, парти, стільці, шафа для навчальних матеріалів.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання LMS Moodle - інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти.

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Біляшівський Микола. Українське народне мистецтво / The peasant art of Ukraine. Видавець Савчук О.О. 2022, 168 с., 229 іл.
2. Воропай О. І. Звичаї нашого народу [Текст] : нар.- календар. звичаї, укр. нар. одяг

- : етногр. нарис / Олекса Воропай ; худож. оформ. Інни Бородаєвої. - К. : Пульсари, 2012. - 630 с.
3. Гнатюк Володимир. Книга Вибрані статті про народну творчість. Вид. : Центр навчальної літератури., 2020, с.290
 4. Гнатюк Володимир. Колядки і щедрівки. Том 1. Видавництво : Фоліо., 2019. С. 312
 5. Гнатюк Володимир. Колядки і щедрівки. Том 2. Видавництво : Фоліо., 2019. С. 398
 6. Голосіння / Упорядкування, підготовка тексту, передмова, коментарі, покажчики Ірини Коваль-Фучило. Київ, 2012. 792 с., компакт-диск.
 7. Грушко-Колінько З. Д. Пісні в моєму житті [Текст] / Зінаїда Грушко-Колінько. - Дніпро : Ліра, 2022. - 130 с.
 8. Гулей Дмитро. Українська народна творчість. Вид : Центр учбової літератури., 2022., с. 452, іл.
 9. Давидюк В. Ф. Вибрані лекції з українського фольклору (в авторському дискурсі) [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Віктор Давидюк. - 3-тє вид., випр., допов. й переробл. - Луцьк : Твердиня, 2014. - 446 с.
 10. Давидюк В. Ф., Вибрані лекції з українського фольклору (в авторському дискурсі) : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Вид. третє, виправл., доп. і перероб. / В. Ф. Давидюк. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2014. – 448 с.
 11. Данилюк Н. О. Поетичне слово в українській народній пісні [Текст] : моногр. / Ніна Данилюк ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк: РВВ Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2010. - 511 с.
 12. Із пісенних скарбів. Випуск 2. Народна творчість (Фольклор). Мультимедійне видавництво Стрельбицького., 2023
 13. Календарно-обрядові пісні. Випуск 2. Народна творчість (Фольклор). Видавництво : Мультимедійне видавництво Стрельбицького., 2023
 14. Капранови Брати Книга Веселих свят! Вид. : Зелений пес 2014., 104 с. (ілюстрації)
 15. Колодко А. Зразки пісенної народної творчості та розповідного фольклору. Аркадія. Мистецтвознавчий та культурологічний журнал. 2015. №4 (45). с. 93- 99.
 16. Кононенко Олексій. Українська міфологія. Фольклор, казки, звичаї, обряди. Видавництво : Фоліо. 2023., с.544
 17. Культурно-історична спадщина України: перспективи дослідження та традиції збереження: матеріали III-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (05 – 06 листопада 2020 р.) : у 2 ч. [Електронний ресурс] / упоряд. : д.і.н., проф. В. М. Лазуренко, к.і.н., доц. І. Ю. Стадник, к.і.н., доц. О. О. Яшан ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Частина 1. – Черкаси : ЧДТУ, 2020. – 209 с.
 18. Курков А., Ложкіна А., Мудрак М. Скарби України. Культурна спадщина нації. Вид. ArtHuss, 2024
 19. Литвиненко Г. С. Знакові аспекти архетипно-образної системи та історичної фольклорної свідомості в українській народній пісні [Текст] : монографія / Г. С. Литвиненко ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К. : Логос, 2012. - 195 с.
 20. Логвиненко Б. Різдво. Маланка. Вид : Ukraïner., 2024, с: 125 + 155, іл.

21. Лозинський Йосип. Українське весілля. Видавництво : Центр учбової літератури., 2022, с. 176, іл.
22. Мозговий М. Фольклор в українській естраді. Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. 2008. №14. Сс. 105-109.
23. Народна творчість українців у просторі та часі. Наук. зб. / упр-ня культури, з питань релігії та національностей Волин. ОДА; Волин. краєзн. музей; Обл. наук.-метод. центр культури; Вол. обл. орг. Нац. спілки краєзнавців України. Упоряд. А. Силук. Наук. ред. В. Зубович. – Луцьк, 2018. – 656 с.
24. Павлюк Н. Л. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Фольклор» для студентів філологічного факультету спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) / Н. Л. Павлюк. - Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2022. - 69 с.
25. Рибак Ю.П. Україна, держава: музичний фольклор [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Україна—Українці. Кн. 1 / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во «Наукова думка», 2018. - 608 с.. URL: <http://www.history.org.ua/?termin=1.10>
26. Роговська Є.В., Рутецький В.В. Навчально-методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Народознавство і музичний фольклор України» (спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво): Частина 1. – Житомир: Видавництво ЖДУ, 2020. – 74 с.
27. Руснак І. Є. Український фольклор. 2-ге видання, стереотипне., «Академія» навчальний посібник 2012, с.304.
28. Семенко Юрій Народне слово. Збірник сучасного українського фольклору (репринтне видання). Видавництво : Центр учбової літератури., 2020, с.126
29. Скляренко, В. М. Українські традиції і звичаї [Текст] : для дітей серед. шк. віку / В. М. Скляренко. - Харків: Бібколектор, 2015. - 317с.
30. Снігірьова Л. М. Фольклор у формуванні національної ідентичності. Science and Education a New Dimension. Philology, VI(43), Issue: 150, 2018.
31. Український фольклор: критичні матеріали : навч. посіб. для студентів і магістрантів ф-ту філол. та журналістики / МОН України ; Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: Наталія Сивачук, Олександр Санівський, Оксана Циганок. — Умань : Візаві, 2023. — 416 с.
32. Усна народна творчість. Пісні, думи, балади. Вид. : Центр навчальної літератури, 2020, с.202
33. Федорова І. World music: походження, особливості еволюції та сучасні модифікації явища: автореф. дис.... на здобуття наук ст. канд. мистецтвознав.: 26.00.01. НМАУ ім. П.І.Чайковського. Київ, 2020, 19 с.
34. Чернецька С. Фестивалі фольклору в соціокультурних процесах України кінця ХХ – початку ХХІ століття. Дис. ... канд. мистецтвознав.: 26.00.01. Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ, 2015, 170 с.

Допоміжна література

1. Бобул І. Жанрові форми та стильові конотації вокально-естрадного виконавства в

- музичній культурі України кінця XX – початку XXI століття. Дис. ... канд. мистецтвознав: 26.00.01. Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ, 2018. 219 с.
2. Борисенко В. К. Весільні звичаї та обряди на Україні. – К.: Наукова думка, 1988. – 192 с.
 3. Варунків Тетяна. Гаївки Галицького Опілля: Фольклорний збірник. Галич, 2011. 224 с.
 4. Возняк Оксана, Луканюк Богдан. Гаївки: Спроба генотипної систематизації (на архівних матеріалах Кабінету народної творчості Львівської державної консерваторії імені Миколи Лисенка). Львів: СПОЛОМ, 2015. 154 с.
 5. Грица С. Й. Історичні пісні // Історія української музики. – К.: Наукова думка, 1989. – Т. 1.
 6. Грица С. Й. Мелос української народної епіки. – К., 1979.
 7. Дей О. І. Народно-пісенні жанри. – К.: Музична Україна, 1977. – 108 с.
 8. Дей О. І. Українська народна балада. – К., 1986.
 9. Дмитренко М. К. Українська фольклористика: історія, теорія, практика. – К., 2001. – 576 с.
 10. Іваницький, Анатолій Іванович. Український музичний фольклор : підруч. / А. І. Іваницький; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. – 3-є вид. доп. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 320 с.
 11. Народні пісні Рівненщини: Фонографічний збірник / Редактор-упорядник, автор переднього слова і приміток Надія Супрун-Яремко. Рівне: ПП М. Дятлик, 2013. 460 с.
 12. Народні пісні Березнівщини: за матеріалами експедиції 2013 року / Запис, транскрипції та впорядкування Юрія Рибака. Рівне: М. Дятлик, 2016. 208 с.
 13. Народні пісенні жарти з Поділля / Упорядники: [Танасій Колотило], Наталія Коваленко, Валерій Щегельський // Матеріали навчально-наукової лабораторії етнології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький, 2011. Випуск 2. 300 с.
 14. Мартинович Порфирій. Українські записи: Українські записи Порфирія Мартиновича, друкована фольклорно-етнографічна спадщина, вибране листування, мартиновичезнавчі студії, вибрана мистецька спадщина, біографічні матеріали / Упорядкування, примітки, покажчики Олександра Савчука; передмова Олександри Бріциної. – Харків: Видавець Олександр Савчук, 2012. – 534 с.; 128 іл. – (Серія «Слобожанський світ». Випуск 3).
 15. Паральчук Оксана, Паральчук Катерина. Пісенна спадщина села Стовпець: Фольклорний збірник / Загальна редакція Юрія Рибака. Рівненський державний університет. Кафедра музичного мистецтва (музичний фольклор). Рівне, 2013. 96 с. ілюстрації, ноти, DVD
 16. Пархоменко Тетяна. Календарні звичаї та обряди Рівненщини: Матеріали польових досліджень. Рівне: видавець Олег Зень, 2008. 200 с., кольор. іл., ноти.
 17. Правдюк О. Весільні пісні // Історія української музики. – К.: Наукова думка, 1989.

– Т. 1.

18. Правдюк О. Голосіння // Історія української музики. – К.: Наукова думка, 1989. – Т. 1.
19. Правдюк О. А. Стрілецькі пісні в системі жанрів українського пісенного фольклору // Народна творчість та етнографія. – 1995. – № 2–3.
20. Ревуцький Д. Українські думи та пісні історичні. – К., 2002.
21. Різник О. Українська авторська пісня. Основні етапи розвитку // Українська культура. – 1993. – № 1,2.
22. Стахевич О. Г. 3 історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки. Посібник. Вінниця. Нова книга, 2013. – 176 с.
23. Смоляк О. Весняна обрядовість Західного Поділля в контексті української культури. У 2 ч. – Тернопіль, 2001 – Ч.1; Тернопіль, 2004. – Ч. 2.
24. Веснянки. Українські народні пісні / Упор. Є. Єфремов. – К., 1988.
25. Ігрові веснянки / Упор. Л. Єфремова. – К., 2005.
26. “Ой по горі вітер віє: Збірник українських народних пісень з Буковини у записах Пилипа Мотуляка” / упоряд. О. Кушнірук. – Луцьк, 2009
27. Стрілецькі пісні / Упорядкування, запис, вступна стаття, коментарі та додатки Оксани Кузьменко. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2005. 640 с. + 32 с. іл.
28. Терещенко Олександр. Історія та звичаї села Хведварь у розповідях і піснях Марії Кузьменко / Кіровоградський міський музей музичної культури імені Кароля Шимановського. Проблемна науково-дослідна лабораторія етномузикології при Національній музичній академії України імені Петра Чайковського. Кіровоград-Київ, 2012. 144 с., ноти, ілюстрації
29. Тормахова В. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез. Київ: Ліра-К, 2017. 204 с.
30. Українська музична енциклопедія. – К.: ІМФЕ, 2006. – Т. 1.
31. Українська музична енциклопедія. – К.: ІМФЕ, 2008. – Т. 2.
32. Українська музична енциклопедія. – К.: ІМФЕ, 2011. – Т. 3.
33. Українські народні танці / Упор. А. І. Гуменюк. – К., 1962. – 358 с.
34. Українські народні думи / Упорядкували, підготували до друку Софія Грица (керівник проекту), Анатолій Іваницький, А. Філатова, Д. Щириця. Від упорядників, вступна стаття і коментарі С. Грици. Київ, 2007. 824 с., іл. 16 с.
35. Фольклор українців півночі Молдови: пісні та речитативи / Записали, упорядкували Надія Пастух та Ольга Харчишин. Нотні транскрипції Анни Черноус, Христини Попович. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2020. 800 с.
36. Хай Михайло, Федоронько Лідія. Динаміка фольклорної традиції сіл Лютовиська та Биличі на Старосамбірщині. Львів: Астролябія, 2016. 260 с.
37. Швидка Катерина. Скарби душі народної. Старовинні українські народні пісні / За редакцією Катерини Швидкої; літературно-художнє видання. Кременчук, 2013. 148 с.
38. Яворівщина у повстанській боротьбі. Розповіді учасників та очевидців / Записав і

упорядкував Євген Луцько. Т. 2: Яворів. Львів: Растр-7, 2015. 1080 с.

Інформаційні ресурси

1. http://en.wikipedia.org/wiki/Ukrainian_folk_music
2. Канада: Virtual Museum of Canadian Traditional Music –
3. <http://www.fwalive.ualberta.ca/vmctm/en/html/narratives.php?id=3&sec=1>
4. Канада: Національний центр FolkwaysAlive!, створений Університетом Альберти (The University of Alberta's Canadian Centre for Ethnomusicology (CCE) у співпраці зі Smithsonian Folkways Recordings – <http://www.fwalive.ualberta.ca>
5. Канада: он-лайн крамниця TerenCanada (Western Canada on line store) <http://www.terencanada.com/folk.asp>
6. Польське радіо: MUZYKA ŻRÓDEŁ Sources of Polish Folk Music – <http://www.polskieradio.pl/rckl/MuzykaZrodel/>
7. Польща: Сайт доктора Томаша Трачика (Tomasz Traczyk) – http://www.ia.pw.edu.pl/~ttraczyk/lem/lem_mp3.html
8. США: Stanford University (California): пошукова мережа SearchWorks – <http://searchworks.stanford.edu/vufind/Search/Home?lookfor=Ukrainian>
9. США: The American Folklife Center at the Library of Congress – <http://www.loc.gov/folklife>
- 10.9. США: The Internet Archive (Бібліотека історичних колекцій у цифровому форматі: тексти, звук, відео, програмне забезпечення) – <http://www.archive.org/details/audio>
11. США: Лемківський сайт Владка Максимовича – <http://lemko.org/lvpro>
12. США: Цифровий архівний проект Smithsonian Global Sound (SGS) центру Smithsonian Center for Folklife and Cultural Heritage (SCFCH) Смітсонівського інституту у Вашингтоні – <http://www.folkways.si.edu>
13. <http://www.globalsound.org>
14. Україна: Інтернет-крамниця української музики УМКА (1999-2008 УМКА) – <http://www.umka.com.ua/ukr/catalogue/folk/>
15. Україна: Мережа архівів культурної спадщини України “Українська автентична музика” – <http://folk.org.ua/audio>
16. Україна: Проект “Моя Україна. БЕРВИ” – <http://www.ukrfolk.com.ua/club>
17. Україна: Сайт Володимира Куриленка – <http://krolevets.com/folk/mutyn>
18. Україна: <http://www.kobzarstvo.polyhymnion.org/Stam.html>
19. <https://www.youtube.com/watch?v=h1mvZVmb54g>
20. «Made in колись» Документальний фільм Суспільного про український фольклор <https://www.youtube.com/watch?v=bkqoL1uXrG4>
21. Фольклор. Ознаки, жанри. <https://www.youtube.com/watch?v=db27qsSu4XM>
22. Український фольклор – безцінна духовна скарбниця нації <https://www.lib.dp.ua/?do=SGallery&idg=19>
23. Зарубіжні та вітчизняні дослідники українського фольклору <https://svarga.com.ua/zarubizhni-ta-vitchiznyani-doslidniki-ukraiinskogo-folkloru.html>

24. Цікаві факти про українські фольклорні традиції <https://fact-news.com.ua/tsikavi-fakti-pro-ukrainski-folklorni-traditsii>
25. Ірина Батирева. Пісенний фольклор українського села. <https://honchar.org.ua/blog/pisennyj-folklor-ukrayinskogo-sela-i138>
26. Марина Крижня. До свого коріння: як війна повернула елементи фольклору у сучасні пісні <https://www.neformat.com.ua/articles/do-svogo-korinnya-yak-viynapovernula-elementi-folkloru-u-suchasni-pisni.html>
27. Різдвяний фольклор – надбання українського народу <https://ostrohcastle.com.ua/rizdvanyj-folklor-nadbannya-ukrayinskogo-narodu/>
28. Таня Павлишин Популярна народна музика тмеми про фольклор| український етнокод. <https://www.youtube.com/watch?v=icdZOYrPZqg>
29. Періодизація фольклору. <https://www.info-library.com.ua/books-text-4109.html>
30. український фольклор, побутові пісні. історичні пісні. Власник: Іван Сінельников. ансамбль Кралиця https://www.youtube.com/playlist?list=PL9u4i6KNs6Hl8mkF0_99UkhOfMElgk_MnH
31. Електронний архів українського фольклору. <https://folklore-archive.org.ua/>
32. Ярослав Гарасим Що сформувало українську націю? <https://localhistory.org.ua/videos/bez-bromu/shcho-sformuvalo-ukrayinsku-natsiiu-iaroslav-garasim/>
33. Новий український фольк. СПАЛАХ. Перша серія https://www.youtube.com/watch?v=P_v-SmjpHWs
34. УКРАЇНСЬКИЙ ФОЛЬК - ЧАСТИНА 1 https://www.youtube.com/watch?v=f4Q_BxHIIEM
35. Сучасний етно фольк 2022 <https://www.youtube.com/watch?v=pPW0oIIZMwE>
36. "Фольк-music" з Оксаною ПЕКУН, Волинська обл. https://www.youtube.com/watch?v=lCrB9y4_rp4
37. "Фольк для європейців — це космічна музика" — інтерв'ю з Катериною Павленко <https://suspilne.media/culture/694824-folk-dla-evropejciv-ce-kosmicna-muzika-intervu-z-katerinou-pavlenko/>
38. «Наше». Український пісенний фольк. Автори народних пісень: хто вони? Випуск 2 <https://www.youtube.com/watch?v=07NvLW9gmWQ>
39. Київ-етно-мюзік-фест "Віртуози фолку" 2017-2019 <https://www.youtube.com/watch?v=X-vVHXZ59WY>

Схема системного аналізу календарно-обрядового наспіву

План аналізу	Приклад аналізу наспів «Весняночка-паняночка, де ти зимувала?»
Жанр	Веснянка
Тематика	Заклик весни
Строфіка	4+4+6 – 14 складовий 3-сегментний вірш (коломийкова структура).
Ритміка	П П / П П / П П І //:
Форма	Однорядкова будова А...Ап
Метод розвитку	Точний повтор
Ладо-інтонаційна будова	Субтональний двоопорний тетрахорд (IV – I) з оспівуванням опорних звуків.
Мелодика	Моторний тип. Опора на мовні інтонації
Особливості виконання	Гуртовий жіночий спів. Автентичне виконання: вільне інтонування з нетемперованою звуковисотністю, імпровізаційний стиль звучання, рубато, рафінована артикуляція кожного звуку, прикрашеного вишуканою мікромелізматикою та ритмічним варіюванням.

Аспекти порівняння	Думи	Історичні пісні
Визначення та зміст	Думи – найвизначніша частина українського народного епосу. До особливостей їх змісту належать такі риси як реалістичність, історизм, поєднання трагедійності та героїки. За формою думи – великі вокально-інструментальні твори, виконання яких вимагає багаторічного навчання і неабиякого хисту. Через це вони входили в репертуар професійних народних співаків – кобзарів (бандуристів) і лірників. Зміст найдавніших дум такий: втеча з турецької неволі – «Про піхотинця» (тобто, пішого втікача), невільницькі страждання – «Плач невільників» (трагедія турецької каторги), морські походи на турків – «Про Олексія Поповича», лицарська смерть козака – «Івась Коновченко», переможний герць козака з турком чи татариним – «Козак Голота» та ін. Другу групу становлять думи XVII -XVIII ст. Їх зміст - визвольна боротьба українського народу 1648-1654 р., а також історична та соціально-побутова тематика (зокрема моралістично-дидактичні, сатиричні думи): «Хмельницький та Барабаш», «Корсунська перемога», «Про Ганжу Анджибера» (покарання дуків - багатіїв), «Бідна удова і три сини» (родинно - побутові конфлікти) тощо.*	Пісні, в яких відображено загальнонародні події, образи народних героїв, належать до історичних. Історія народу завжди конкретна. Вона поділяється на періоди, важливість яких визначається силою їх впливу на соціальне і економічне життя. До історичних відносимо насамперед неказацькі та козацькі пісні, в яких згадуються конкретні історичні факти, прізвиська. Отже, головна особливість історичних пісень XVI-XVIII ст. полягає в тісному зв'язку з козацькою тематикою. Історичні пісні за тематикою поділяються на чотири групи: 1. З конкретно-історичною підосновою – згадуються дійсні події та імена історичних осіб («Ой, полети, галко» - про зруйнування Січі, «Максим козак Залізняк» – про Коліївщину). 2. Пісні з історичною підосновою – збережено не так деталі, як загальний колорит, дух епохи («Зажирилась Україна, що нігде прожити» – про часи татарщини). 3. Пісні з соціально-побутовою підосновою. Насамперед, це пісні про козацтво, чумацтво, наймитування, кріпацтво, еміграцію. Вони склалися за цілком певних історичних умов, тому в них ясно проступають риси історії побуту, торгівлі, військової справи, соціальних заворушень, правових відносин («Ой не пугай, пугаченьку»). 4. Пісні з соціальною, класовою підосновою. Це переважно творчість другої половини XIX – початку XX ст. Зокрема, сюди зараховуються деякі західноукраїнські пісні.
Ритміка, форма та будова	Думи виконуються речитативом, у якому ритміка (а часто і звуковисотний контур) визначається словесними та логічними наголосами тексту. Текст, отже, становить не лише смислову, але й структурну основу музичної декламації. Залежність між ритмомелодикою і текстовою акцентуацією видно на прикладі уривку з думи «Плач невільників» (звертаємо увагу на акценти	В історичних піснях зустрічаються різні складочислові утворення. Серед більш типових показові такі структури: (4 + 4) Гомін, гомін / по діброві, Туман поле / покриває. (4 + 6) В неділочку, / як сонечко сходе, Пан лементар / по риночку ходе.

	над нотами, а також підіймання мелодичної лінії на наголошених складах). Нерівноскладова будова віршів особливо очевидна, коли текст виписати окремо (без наспіву): Ой та у святую неділеньку, (10) Бардзе рано, пораненько, (8) Ой до то ж то-то не сизії орли заклекотали, (16) Як то біднії невольники (9) У тяжкій турецькій неволі заплакали, гей (14). Імпровізація – суттєва риса дум. Кобзар запам'ятовує текст не слово в слово, а здебільшого, смислові віхи сюжету, які потім «наживляє» в процесі виконання. Це не значить, що співак створює текст думи кожного разу заново: він користується готовими фольклорними образами, блоками слів, епічною лексикою, які містяться в його пам'яті. При цьому його творча свобода залишається досить значною: дума ніколи не повторюється буквально. Нерівноскладовим віршовим рядкам відповідають такі ж розтяжні музичні фрази. Вони ще більшою мірою, ніж словесні рядки, імпровізуються. Рядок-фраза становить найменшу синтаксичну одиницю думи. На початку думи може бути невеликий вступ, побудований на вигуківих словах («Плач невольників»). Він зветься «заплачкою». Кількість тирад, з яких складаються дума, коливається від 15-20 до 40-50, і навіть, більше. Завершується дума коротким «славослов'ям» - зверненням до слухачів	(4 + 4 + 6), а також ампліфіковані (розширені) на основі цієї формули (5 + 5 + 7), (6 + 6 + 7) та ін. Строфи, за незначними винятками, складаються з двох пісенних рядків. Рідкісний зразок чотирирядкової форми (включно з приспівом) – «Ой на горі та жінці жнуть». В ній заспів складається з дво- і трисегментних віршів (4 + 4)2; (6 + 6 + 4), а приспів – це трисегментний рядок «Гей, долиною, гей, широкою козаки йдуть»(5 + 5 + 4). В цілому виникає чотирирядкова строфа, досить рідкісна і оригінальна:гетерометрія рядків (різна кількість складів і сегментів в обох рядках заспіву), приспівні вигуки «гей», повтор першого рядка заспіву. Сукупність цих рис на фоні загальної 2-рядковості типових історичних пісень висуває питання щодо походження цієї пісні. Музична форма історичних пісень перебуває в тісному зв'язку з віршем: вона також дворядкова. Фінальні звуки пісенних рядків частіше розташовуються в позиції «питання – відповідь». Навіть у тих випадках, коли рядок завершується опорним тоном, у наступному рядку відбувається подальший розвиток музичної думки. Це вказує на поширення музичної строфи респонсорного типу.
Ладова будова та мелодика	В кобзарських рецитаціях загальний звукоряд розбивається на дві ділянки: тетрахорд (знизу) та пентахорд (нагорі), при цьому до двох устоїв, розташованих в інтервалі квінти, нерідко практикуються ввідні тони (у схемі опори соль та до). Наспів почергово обертається то в нижній ділянці, то у верхній (з опорами У - І - 5). Верхня частина звукоряду вживається, коли кобзар прагне драматизувати спів. Вище вказувалося на ще одну примітну рису – хроматизацію ступенів. Особливо характерного колориту надає рецитаціям підвищення ІV щаблю	Вживаються три типи мелодики: речитативна, кантиленна, моторна (маршова або танцювальна). Для речитативних наспівів характерні оповідальні інтонації, за допомогою яких в народній музиці переважно й створюються епічні образи. Кантиленна мелодика показова для середнього хронологічного пласта історичних пісень, який виник в XVI-XVII ст. Наспиви кантиленного типу мають багато різновидів, але найголовніші їх прикмети – плавність мелодичної лінії, помірні «розспівування» складів, нахил до ритмічної

	(для додавання жалощів», за висловом М. Лисенка). Частотність такого явища дозволяє говорити про свідоме вживання хроматизації як експресивного засобу. В результаті утворюється особливий, так званий «думний лад» (2-опорний гіполад мінорного нахилу з високими ІV і VI шаблями. Хроматизація VII шаблю свідчить про вплив мажоро-мінорної системи. Підвищені шаблі виконують роль ввідних тонів: VII - до устою пентахорду «до», IV - до устою тетрахорду «соль» (наприклад, дума «Плач невільників»). Крім лівобережних дум, рецитації яких спираються на дорійський звукоряд та його хроматизовані модифікації, існувала ще й інша, пентатонно-діатонічна традиція. На жаль, вона занепала ще до того, як почалося систематичне записування дум. Рецитації на пентатонно-діатонічній основі були, за усіма ознаками, більше поширені на Правобережжі, хоча подекуди траплялися на Лівобережжі. Відмінності двох стилів рецитацій видно з порівняння двох близьких за текстами варіантів дум «Про Марусю Богуславку» та «Про Івана Богуславця».	періодичності, – тобто, відсутність в ритмомелодиці та виконавстві характерних для речитативності ознак <i>parlando</i> і <i>rubato</i>. Завдяки широкому виразовому діапазону мелодії, деякі наспіви можуть наближатися до епічного стилю. У середині XVII ст. з'являються маршові, здебільшого похідні пісні – «Ой на горі та жінці жнуть», «Засвистали козаченьки», «Гей, не дивуйте, добрії люди» та ін. Пружний ритм, бадьорий темп, виразні широкі «вольові» ходи в мелодії, обмежене використання вокалізації, регулярна акцентна ритміка, – все скеровано на посилення елементів дієвого руху. Маршові мелодії не надто поширені в історичних піснях, але їх вага визначається не кількістю. Створені триста років тому, ці пісні супроводять усю пізнішу історію та продовжують активно побутувати в наш час. Для наспівів речитативного складу показове оспівування опорних тонів, ритмічна й мелодична свобода, що відбивається на їх ладовій специфіці. Устоїв може бути два і більше, їх може мати кожна окрема фраза. Так наприклад, ряд устоїв утворює ладовий каркас пісні «Ой полети, галко» - <i>mi2</i>, <i>la1</i>, <i>sol1</i> у першій половині наспіву, <i>mi1</i>, <i>mi2</i>, <i>mi1</i> - у другій. Звук «мі» взагалі сприймається, порівняно з іншими, як головна опора. Цьому сприяє те, що устій мі кожного разу виступає як композиційна опора. Історичні пісні речитативного складу здебільшого мінорного нахилу. Пізніше натуральний мінор загострюється хроматизацією (підвищені IV, VI, VII ст.) та орнаментикою. Серед кантиленних наспівів панує мінорний нахил. Незважаючи на менше поширення мажору, його роль як фактора виразності цілком рівнозначна мінорові. Згадаємо, наприклад, пісню «Розлилися круті бережечки». Відчуття могутньої сили, якою насичений наспів, підіймають її до вершин народного музичного генія.
Особливості виконання	Думи, як правило, виконували мандрівні співці – «народні професіонали», за висловом С.Грици, кобзарі, бандуристи та лірники.	У наспівах кантиленного складу переважають прийоми підголосково-поліфонічного і мішаного багатоголосся, котрі не мають якихось особливих прикмет, що виділяли б їх

Мелодекламація створює особливу атмосферу емоційної напруги, спонукає слухача схвилювано стежити за розгортанням сюжету та його музичного втілення. Завдяки мелодекламації кобзарське виконання набуває властивостей живої розповіді. Кобзар ще більше посилює вплив, вдаючись до орнаментики - форшлагів, мордентів, оспівувань головних устоїв «дрібними нотами». Уся ця техніка має пряме призначення – збудити в душі слухача жаль і співчуття. З приводу орнаментики Остапа Вересая М. Лисенко зазначав, за висловом кобзаря, «щоб викликати глибоку, сильну експресію, він додає голосу жалощів». Під останнім словом він розуміє ці дрібні, важко вловимі прикраси при мелодії, що викликають і посилюють у слухача враження глибокої туги, пекучої скорботи. Заради максимальної драматизації кобзарі вдавалися до безпосередніх звукових емоцій - скриків, зойків, а інколи, навіть, спів міг перериватися справжнім плачем. Все це говорить про те, що кращі кобзарі та лірники надзвичайно глибоко входили в образ, щиро й безпосередньо переживали зміст думи, драматичні долі героїв-українців. М. Лисенко писав: «У числі засобів вищої експресії, для вираження дикої, пекучої скорботи дається помітити крик, зойк, словом – нота в голосі, не вдягнена навіть в музичну оболонку»	зпоміж прийомів багатоголосого співу інших жанрів. У підголосковій фактурі історичних пісень голоси часто розходяться в октаву, що надає звучанню хору сили і об'ємності. Для пісень мішаного складу показове стрічкове багатоголосся (паралелізм терцій), мажоро-мінорна ладова основа, функціоналізм басового голосу. У пісні «Ой не пугай, пугаченьку» верхні голоси поєднуються на підголосковій основі, а басовий голос рухається за функціональною логікою. Дослідник українського фольклору В. Й. Харків відзначав: «Історичні пісні та пісні на соціальні теми належать переважно до чоловічих пісень». Але згодом вони переходили й до жіночого репертуару, а інколи, навіть створювалися жінками. Тому за складом співочих гуртів серед історичних пісень можна виділити чоловічі, жіночі та мішані. Чоловічі сольні пісні можуть виконуватися без супроводу чи з супроводом бандури чи ліри. Найдавніші, насамперед речитативні пісні, напевно належали до репертуару кобзарів та лірників. Для них показова свобода ритміки, варіативність виконання, мелодики, вільне використання мелодекламаційних прийомів. До чоловічих гуртових пісень належать маршові та похідні. Їм притаманні, як правило, висока теситу
--	---

**Приклад тестових завдань
I рівень**

1. Народні пісні у виконанні аматорських хорових колективів - це автентичний фольклор?
1. Так. 2. Ні.
2. Чи поповнюється в наш час фольклор репродуктивними формами продовження усної традиції?
1. Так. 2. Ні.
3. Чи була музика первісних народів відокремлена від практичної діяльності?
1. Так. 2. Ні.
4. Кобзарський стиль відрізняється яскравим інструментальним супроводом?
1. Так. 2. Ні.
5. Чи було притаманне сільському сольному співу розділення на чоловіче та жіноче виконавство?
1. Так. 2. Ні.
6. Жнивні, косарські пісні – це власне трудові пісні?
1. Так. 2. Ні.
7. Народна вистава «Вертеп» утримує відгуки язичницьких обрядів та вірувань?
1. Так. 2. Ні.
8. Народному пісенно-романсовому стилю притаманне тяжіння до європейського виконавського стилю?
1. Так. 2. Ні.
9. Чи існує зв'язок між віршовим формоутворенням та музичним ритмом у фольклорі?
1. Так. 2. Ні.
10. Чи знаходить відображення в піснях троїцько-русального циклу середньовічна проблема двовірства?
1. Так. 2. Ні.
11. Купальський обряд катання вогняного колеса та стрибки через костер походять від давнього культу Роду і Рожаниць?
1. Так. 2. Ні.
12. Чи мали закарпатські співанки-хроніки повсякденне інформаційне призначення?
1. Так. 2. Ні.
13. Поховальним тужінням притаманні силабізм тексту і наспіву та невеликий амбітус?
1. Так. 2. Ні.

14. Чи притаманна наспівам народинних пісень формульність?
1.Так. 2.Ні.
15. Чи притаманна думам варіативність змісту залежно від того, який співак їх виконує?
1.Так. 2.Ні.
16. Чи утримує тематика історичних пісень відображення подій національно-визвольної боротьби?
1.Так. 2.Ні.
17. Коломийка та частушка - продуктивні форми продовження усної традиції?
1.Так. 2.Ні.
18. Чи можливо такі жанри, як козацькі, чумацькі та рекрутські пісні співставити за змістом і виконавськими особливостями з епічними жанрами?
1.Так. 2.Ні.
19. Гіпербола це засіб образної мови фольклору, що виступає носієм народного гумору та сатири?
1.Так. 2.Ні.
20. Чи притаманний жанрам календарно-обрядового фольклору зв'язок з давніми аграрними культами?
1.Так. 2.Ні.

2 рівень

1. *Типовість та формульність наспівів виникли на етапі:*
А) Палеоліту (сигнальні наспіви).
Б) 2 –1 т. до н.е. (становлення землеробства).
В) 17 ст. н. е. (виникнення жанрів лірики).
2. *Яка із зазначених шкіл фольклористики досліджує розвиток українського фольклору на прикладі культур інших народів ?*
А) Академічна.
Б) Міфологічна.
В) Порівняльно-історична.
3. *Тип мелодики, притаманний календарно-обрядовим жанрам:*
А) Кантиленна.
Б) Маршова.
В) Моторна.
4. *Який з нижчезазначених ладів притаманний календарно-обрядовому фольклору?*
А) Діатоніка з варіативними ступенями ладу.
Б) Мажоро-мінор.
В) Середньовічні лади (дорійський, фригійський).
5. *Якому співочому стилю віддавав перевагу Т.Г. Шевченко?*
А) Сільський сольний спів.
Б) Кобзарський стиль.
В) Пісенно-романсовий стиль.
6. *У чому полягає майстерність лідеру аматорського співочого колективу?*
А) Знання великої кількості народних наспівів.
Б) Гарні вокальні данні.
В) Знання репертуару, типових наспівів, володіння необхідними диригентськими прийомами.
7. *Яку будову мають колядки та щедрівки?*
А) Односегментна.
Б) Заспів + приспів (6+4) П.
В) Двосегментна (4+5).
8. *Який тип мелодики та амбітус притаманний веснянкам?*

- А) Моторна мелодика, діапазон в межах квінти.
Б) Мелодизований речитатив, в межах терції.
В) Кантиленна мелодика, діапазон не ширше ч 8.
9. *Під час якого з обрядів жнив виконуються величальні пісні?*
А) Зажинки.
Б) Власне жнива.
В) Обжинки.
10. *Яка з частин в будові дум є основним носієм її змісту?*
А) Уступ.
Б) Тирада.
В) Словословіє.
11. *Наспів-формули притаманні:*
А) Поховальним тужінням.
Б) Пісням календарно-обрядового циклу.
В) Епічним жанрам.
12. *Центральне місце серед весільних пісень займають:*
А) Формульні пісні-ладкання.
Б) «Журні» пісні.
В) Весільні тужіння.
13. *Симетрична строфіка, складочислова чіткість в баладах притаманні:*
А) Епічному стилю балад.
Б) Пісенному стилю.
В) Протяжному стилю.
14. *Козацьким пісням притаманна будова:*
А) Дворядкова строфа без приспіву, укладена за ізометричним принципом.
Б) Дворядкова строфа з різноманітними приспівними елементами.
В) Однорядкова двосегментна строфа.
15. *Прочитайте уважно наведений приклад строфи з пісні і з'ясуйте, до якого жанру він відноситься:*
«Колись така правда була,
Що куриця та бичка привела.
А той бичок та наніс яєчок,
А ступа на яйцях сиділа,
А лисиця та хвостом вертіла».
- А) Жартівлива.

- Б) Небилиця для дітей.
- В) Коломийка.

16. *Суто чумацьким пісням притаманна тематика:*

- А) Кохання, родинний побут, гумор.
- Б) Дорожні пригоди, хвороба, падіж худоби та інше.
- В) Войовничі мотиви та соціальна боротьба.

17. *Для танцювальних пісень показові:*

- А) Відсутність чітких ладових устоїв, імпровізаційність, розспів складів.
- Б) Вживання мажоро-мінору, у співвідношенні слова і наспіву - силабізм.
- В) Використання плагальних ладів, розвинута будова строфи, без приспіву.

18. *Чим відзначався пісенно-творчий процес в радянський період?*

- А) Автентичний фольклор продовжував активно поповнюватись.
- Б) Виникнення нової народної побутової культури (фольклор, фольклоризм, фольклоризовані авторські пісні).
- В) Фольклорна традиція взагалі занепала.

19. *Під впливом нової радянської тематики в народному побуті виконували репертуар:*

- А) Фольклорні пісні, незмінні за змістом.
- Б) Авторські пісні нових радянських композиторів.
- В) Осучасненні пісні (старі мелодії з новими текстами).

20. *Який із зазначених народних духових інструментів сягає довжиною до трьох метрів?*

- А) Сурма.
- Б) Трембіта.
- В) Флюяра.

3 рівень

1. *Відомо, що музика первісного суспільства активно досліджується і в наш час. Це можливо завдяки:*
 - А) Науково-дослідницьким працям, що дійшли до нашого часу.
 - Б) Завдяки тому, що знаряддя праці і предмети побуту народів, що знаходяться на схожій стадії розвитку, приблизно однакові.
 - В) Інформація про первісні часи зберігалась в усній традиції і переходила від покоління до покоління.
2. *Які чинники відрізняють аутентику від фольклоризму?*
 - А) Відсутність темперації.
 - Б) Тяжіння до сольного співу.
 - В) Аматорські хори у складі 2-3 чоловік.
 - Г) Аматорські хори у складі 15-20 чоловік.
3. *Становленню та розвитку фольклористичних досліджень у 19 столітті сприяли:*
 - А) Творчість М.Лисенка, М.Римського-Корсакова, П.Сокальського.
 - Б) Діяльність О.Потебні, О.Веселовського, К.Квітки, Ф.Колеси.
 - В) Діяльність М.Лисенка, П.Сокальського, як збирачів українського фольклору.
4. *Гетерометричний тип строфи притаманний:*
 - А) Жанрам побутової лірики.
 - Б) Найдавнішим думам.
 - В) Поховальним тужінням.
 - Г) Пісенному стилю балад.
5. *Музично-синтаксичні стопи - це:*
 - А) Розділення музичної фрази на мотиви.
 - Б) Співвідношення музичних та віршових сегментів.
 - В) Музично-віршові сегменти, що сприяють розшифровці ритму фольклорних зразків.
6. *Який з зазначених нижче типів притаманний «обрядовому» типу мелодики?*
 - А) Моторна мелодика.
 - Б) Речитативна мелодика.
 - В) Кантиленна мелодика.

7. При варіативності якої з ступенів ладу відсутня чітка поляризація ладового нахилу?

- А) 2
- В) 3
- Б) 4
- Г) 7

8. Хто з нижчезазначеного списку виконував народні пісні-романси?

- А) Т.Г.Шевченко.
- Б) Брати Тобілевичи.
- В) М.Кропивницький.
- Г) Меланія Загорська.

9. Які з зазначених культів знайшли відображення в піснях календарно-обрядового циклу?

- А) Культ Роду і Рожаниць.
- Б) Культ предків.
- В) Культ Ярила.
- Г) Культ Даждьбога.

10. Вкажіть, які з зазначених жанрів тяжіють до «високого» стилю у народному розумінні?

- А) Жанри побутової лірики.
- Б) Думи.
- В) Козацькі пісні.
- Г) Календарно-обрядові пісні.

11. Який з нижчезазначених родів і жанрів фольклору найдавніший ?

- А) Календарно-обрядовий фольклор.
- Б) Трудові пісні.
- В) Лірика.
- Г) Епос.

12. Які з фольклорних жанрів найкраще розкривали соціальні проблеми суспільства?

- А) Думи.
- Б) Рекрутські та солдатські пісні.
- В) Наймитські, бурлацькі та заробітчані пісні.

13. Які з зазначених народних вистав та ігор є яскравими зразками народного гумору?

- А) Новорічна вистава «Коза».
- Б) Пісня - вистава «Маланка».
- В) Гра в «Коструба».

14. Які стильові ознаки ввібрав в себе багатоголосний жанр «кант»?

- А) Підголоскове багатоголосся.
- Б) Поєднання партесного гомофонно-гармонічного стилю та світського віршування.
- В) Сольне виконання у супроводі гуслів, бандури, торбана, гітари.

15. Творчість яких виконавців з наведеного списку належить до пісенно-романсового стилю фольклорного складу?

- А) Маруся Чурай.
- Б) Г. С. Сковорода.
- В) І. П. Котляревський.

16. Пісні-романси на тексти поетів-романтиків 19 ст. були:

- А) Нерозривні з природнім фольклором, наслідували його традиції.
- Б) Створені за принципом стилізації.
- В) Були спробою авторів В. М. Забіли, С. Руданського, Д. Бонковського наслідувати ритміку і образність народнопісенних текстів.

17. Який із зазначених зразків по своїм музично-виконавським показникам (лад, устої, амбітус, характер виконання, складочислова будова і форма), найбільше зберіг архаїчні ознаки інтонування?

- А) Колядки та щедрівки.
- Б) Думи.
- В) Тужіння.
- Г) Балади.
- Д) Пісні - романси.

18. В сучасну добу такі основні показники фольклору, як «усність», «колективність» і «варіативність»:

- А) Досягли найбільшого розвитку.
- Б) Поступово втрачають значення через бурхливий розвиток інформаційної системи.
- В) Існують і зараз, в контексті сучасної масової культури.

19. Основними характеристиками пісень радянської доби є:

- А) Осучаснення.
- Б) Бурхливий розвиток авторської пісні.
- В) Перетекстовки.

20. *Музичними особливостями сучасних пісень є:*

- А) Відмова від музично-синтактичних стоп і звернення до музичної фрази.
- Б) Ритміка, заснована на регулярній акцентованості.
- В) Розповсюдження мажоро-мінору.

Варіанти вірних відповідей

1 рівень

1) 2	6) 2	11) 2	16) 1
2) 2	7) 1	12) 1	17) 1
3) 2	8) 1	13) 2	18) 1
4) 1	9) 1	14) 2	19) 1
5) 1	10) 1	15) 1	20) 1

2. рівень

1) Б	6) В	11) Б	16) Б
2) В	7) Б	12) А	17) Б
3) В	8) А	13) Б	18) Б
4) А	9) А	14) А	19) В
5) В	10) Б	15) Б	20) Б

3. рівень

1) Б	6) А, Б, В	11) Б	16) Б, В
2) А, Б, В	7) В	12) Б, В	17) В
3) Б, В	8) А, Б, В	13) А, Б, В	18) Б, В
4) А, В	9) А, В	14) Б, В	19) А, Б, В
5) Б, В	10) Б, В	15) А	20) А, Б, В